

Sygn. akt III Cz 1623/14

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędziowie SO Gabriela Sobczyk

SR (del.) Roman Troll (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2014 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku E. S.

z udziałem T. N., G. R. i L. N.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek zażalenia wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 21 stycznia 2014 r., sygn. akt II Ns 494/12

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie przez jego uchylenie.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Gabriela Sobczyk

Sygn. akt III Cz 1623/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w Rybniku umorzył postępowanie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, albowiem od dnia zawieszenia postępowania na skutek niewykonania zarządzeń upłynął już termin ponad roku czasu. Orzeczenie oparto na treści art. 182 kpc.

Zażalenie na to postanowienie złożyła wnioskodawczynie zarzucając mu naruszenie art. 180 kpc poprzez niepodjęcie zawieszonego postępowania pomimo ustania przyczyny zawieszenia i umorzenie postępowania. Przy takim zarzucie wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia, a z ostrożności o podjęcie zawieszonego postępowania. W uzasadnieniu wskazała, że przyczyną zawieszenia postępowania był brak możliwości doręczenia korespondencji T. N., ale przeszkoda ta ustąpiła w toku zawieszonego postępowania – należało więc podjąć postępowanie z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Postanowieniem z dnia 22 października 2012 r. Sąd Rejonowy w Rybniku zawiesił postępowanie w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, albowiem wnioskodawczynie nie przedłożyła dokumentów w postaci odpisów aktów stanu cywilnego uczestników postępowania pomimo takiego uprzedniego zobowiązania. Tylko te braki były podstawą faktyczną zawieszenia postępowania.

Dnia 9 grudnia 2013 r. wnioskodawczyni złożyła wniosek o ustanowienie dla nieznannej z miejsca pobytu uczestniczki T. N. kuratora, albowiem jest ona zakonnicą na emeryturze, a wskazany we wniosku adres był ostatnim jej miejscem zamieszkania, ale obecnie nie przebywa ona pod tym adresem.

Dnia 13 stycznia 2014 r. dołączono do akt asc małżeństwa G. R. oraz asc urodzenia L. N..

Zażądane dokumenty w postaci odpisów aktów stanu cywilnego stanowią dowody w sprawie, a ich nieprzedstawienie nie stanowi podstawy zawieszenia postępowania, o której mowa w art. 177 § 1 pkt 6 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1968 r., II CZ 185/68, OSNCP 1969 nr 7-8, poz. 144, z dnia 3 lipca 1969 r., II CZ 69/69, OSNCP 1970 nr 4, poz. 68 i z dnia 4 maja 1973 r., II CZ 53/73, OSNCP 1974 nr 2, poz. 35), gdyż brak dowodu nie jest przyczyną uniemożliwiającą nadanie sprawie biegu w rozumieniu powyższego przepisu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2001 r., III CZP 64/01, OSNC 2002 nr 5, poz. 61). Sąd Rejonowy zawieszając postępowanie naruszył tym samym art. 177 § 1 pkt 6 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc, gdyż powinien z urzędu podjąć czynności zmierzające do ustalenia miejsca zgonu tych osób, aby zwrócić się o ich akty stanu cywilnego. W braku możliwości ustalenia właściwego Urzędu Stanu Cywilnego można rozważyć możliwość zawieszenia postępowania, ale tylko wówczas, gdyby potrzeba uzyskania odpisów aktów stanu cywilnego uniemożliwiła nadanie sprawie prawidłowego biegu. W chwili obecnej brak jest aktu stanu cywilnego urodzenia T. N., ale nie stanowi to podstawy do zawieszania postępowania, gdyż Sąd Rejonowy nawet nie wezwał jej do jego dołączenia lub wskazania miejsca urodzenia, a także nie przeprowadził żadnych innych czynności umożliwiających ustalenie miejsca urodzenia T. N..

Sąd Rejonowy nie dokonał badania kto jest spadkobiercą z urzędu i naruszył tym samym art. 670 kpc, nie odebrał bowiem nawet zapewnienia spadkowego w tym zakresie. Poprzez te braki naruszył także art. 177 § 1 pkt 6 kpc w związku z art. 13 § 2 kpc, gdyż powinien z urzędu podjąć czynności zmierzające do ustalenia miejsca urodzenia T. N., aby zwrócić się o jej akt stanu cywilnego. Te czynności mogą dotyczyć odebrania zapewnienia spadkowego od wnioskodawczyni, a także rozpytania uczestników lub podjęcia innych czynności zmierzających do ustalenia gdzie i kiedy się urodziła oraz kto jeszcze może wchodzić w skład spadkobierców. Ewentualna niemożliwość ustalenia wszystkich spadkobierców, po podjęciu czynności z urzędu, spowoduje potrzebę wezwania ich przez ogłoszenie (art. 672 kpc), co następnie umożliwi merytoryczne rozpoznanie sprawy.

Sąd Okręgowy dokonując oceny prawidłowości umorzenia postępowania musi odnosić się do tego czy w sprawie zachodzą rzeczywiście wskazane w nim przyczyny umorzenia, a nie kiedy zostały one błędnie zakwalifikowane w postanowieniu o zawieszeniu postępowania, przyjmowanie w sposób mechaniczny następstw nieprawidłowego zawieszenia postępowania oznaczałoby bowiem kierowanie się niesłusznym formalizmem, mogącym prowadzić w istocie do pozbawienia strony wymiaru sprawiedliwości. Obowiązek sprawnego rozpoznawania spraw, bez nieuzasadnionej zwłoki, ma charakter ustrojowy, a realizując go, sąd powinien podjąć zawieszone bezpodstawnie postępowanie, nie czekając w tej mierze na inicjatywę stron (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r., sygn. akt II CSK 561/13, LEX 1498810). Dlatego też badaniu podlega również prawidłowość zawieszenia postępowania nawet niezaskarżonego.

Z powyższych względów zarzuty zażalenia okazały się zasadne.

Mając powyższe na uwadze, z uwagi na zasadność zażalenia, w oparciu o art. 386 § 1 kpc w związku z art. 397 § 1 i 2 kpc, art. 177 § 1 pkt 6 kpc, art. 182 § 1 kpc i art. 13 § 2 kpc oraz art. 670 kpc i art. 672 kpc, należało orzec jak w sentencji.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Gabriela Sobczyk